

Håpet i Granizal

I Colombias nest største bosetning for internflyktninger, er det ingen selvfølge å finne tilbake til livsmotet. For hva gjør man, når man har mistet alt i flukten for å redde livet: eiendeler, familiemedlemmer, venner, rettigheter og fremtidshåpet.

Granizal bærer preg av at tusenvis av internflyktninger har bosatt seg her. De måtte etterlate alle sine eiendeler og starte på nytt i et område neglisjert av myndighetene.

Bydelshuset tilbyr kurs, hjelp og aktiviteter for lokalsamfunnet. Her fra et kunstprosjekt med refleksjoner rundt korona.

Amparo omtales av sine venner som en vinner. En overlever. Hun er nettopp fylt 60 år og har de siste 13 årene bodd i bydelen Granizal, som ligger klamret til en av åssidene over millionbyen Medellín i Colombia. Amparo vil ikke kalles internflyktning.

– Det er en merkelapp myndighetene setter for å kategorisere oss. Min selvforståelse er at jeg er en bondekvinne, som har blitt fratatt jorda si!

Terrorisert av geriljaen

Amparo er fra et sted som heter Tres Esquinas, ikke langt fra den karibiske kysten og grensen til Panama. Her hadde hun et småbruk på landet, og et hus i den lille byen Riogrande. Da illegale væpnede styrker tok kontrollen over området ble den rolige tilværelsen totalt forandret, til et mareritt. To av Amparos sønner ble tvangsrekruttert til geriljaen. Hver minste bevegelse i familien ble fulgt med på av geriljagruppen. Hvem de snakket med, hvor de gikk og hvem de rømte til da de ble angrepet.

– De hadde gutter ute for å følge med på oss, små spioner, gutter som vi er oppvokst med. Så ja, frykten ble stor. Det vi fryktet mest var at de skulle komme til vårt lille småbruk og massakrere oss. Vi ble så redde at vi flyktet.

60 år gamle Amparo ser ut over nabolaget i Granizal. Hun lengter stadig hjem til småbruket lenger nord i landet. Her levde hun et fredfullt liv før hun måtte flykte fra geriljaen, til storbyen Medellín. Foto: Bairo Martínez

De hadde tatt to av sønnene våre, og frykten var at vi var de neste, forteller hun.

Amparo oppsøkte på et tidspunkt geriljaleiren på jakt etter guttene sine. De ville ikke bli med henne hjem til landsbyen, men hun fikk med seg seks unge gutter som var gått lei av geriljalivet. Det tok desverre ikke lang tid før disse seks ble skyld i sin egen død. Noen ble kriminelle, mens andre snakket høyt om hvordan livet i leiren hadde vært, selv om avtalen med geriljagruppen var tydelig på at de ikke skulle fortelle noe om hva og hvem de hadde sett.

– Jeg sa til mannen min at "dette får ingen lykkelig slutt, se hva som skjer!", forteller Amparo.

Flykter til fattigdom

Amparo er en av åtte millioner ofre for den langvarige væpnede konflikten i Colombia. De er tvunget på flukt i sitt eget land. Mange har ikke noe sted å rømme til og havner i ulovlige bosetninger i utkanten av storbyene, som i Granizal. De har mistet alt de eier og må starte på bar bakke, ofte uten støtte fra myndighetene.

Innbyggerne i Granizal opplever seg glemte og forsømt. Misjonskirken Norge har siden 2013 støttet misjonskirken Shalom sitt arbeid blant internflyktingene i Medellín. Vi støtter her blant annet et bydelshus, som har blitt et viktig senter for mange mennesker med fluktbakgrunn, som Amparo, og deres barn og barnebarn. Her kan de som har

Før konflikten var jeg ei lykkelig og aktiv dame. Etter at vi måtte flykte ble jeg stille og sjenert. Ingenting var bra og jeg fant ikke ro noe sted.

opplevd å miste alt, få juridisk rådgivning, informasjon om sine rettigheter, samtalerapi, aktiviteter og kurs, for å etablere et nytt liv på nytt sted. Frem til nylig har dette arbeidet også vært støttet av Digni, men som en del av en prosess for konsentrasjon av utviklingsmidler på færre land, skal Colombia prioriteres bort fra 2021. For Misjonskirken Norge derimot, så er Colombia fortsatt en prioritet.

– For 2021 har vi satt oss som mål å kunne gi 250 000 til arbeidet blant internflyktinger i Granizal. Dette går blant annet til en fotballturnering for jenter. Det går også til «El rincón de la memoria», et minnehjørne, som tilbyr en prosess der internt fordrevne får hjelp til å bearbeide tap og der nye generasjoner lærer om bydelen og innbyggernes historie, forteller misjonskonsulent Øyvind Slåtta.

Fikk tilbake livsgleden

Amparo og familien rømte fra Tres Esquinas, til nettopp Granizal. De måtte dra fra småbruket, venner og familie, og ikke minst de to sønnene som

Minnehjørnet i bydelshuset, hjelper de eldre å bearbeide sorgen etter alt det tapte. De to dresskledde mennene midt i bildet, er Amparos to sønner.

var blitt en del av geriljaen. Nå stod de på bar bakke, på et sted som i starten ikke kunne tilby dem annet enn arbeidsløshet og fattigdom.

– Jeg savner de store avlingene og jorda som gir liv. Det var en stor del av livet vårt å dyrke jorda og leve av dens frukter. Å miste jorda var et enormt tap for oss, beskriver Amparo om det å måtte dra fra småbruket. Der var de omringet av storfamilien, samlet seg til fest og delte av det de eide. I Granizal er det helt annerledes.

– Her bor folk hver for seg i sine hus, spiser alene og deler ikke med naboen. Vi hadde jo overvunnet fattigdommen! Men se hva vi lever av nå...

For et par år siden fikk de voldserstatning fra myndighetene. Det kan ikke erstatte Amparos store tap.

– Jeg tapte roen. Jeg tapte freden. Jeg tapte eiendommene mine. Før konflikten var jeg ei lykkelig og aktiv dame. Den morsomme, leende typen, engasjert i alt mulig. Etter at vi måtte flykte ble jeg stille og sjenert. Jeg ville ikke dele noe med noen. Ingenting var bra og jeg fant ikke ro noe sted, forteller Amparo.

Så begynte det å skje ting. Amparo fikk jobb og dermed en grunn til å gå ut. Humøret og pågangsmotet kom tilbake litt etter litt, men hun var fortsatt preget av tristheten og fattigdommen som omringet tilværelsen.

– Så tenkte jeg: Nå skal jeg bli kvitt dette! Jeg involverte meg i noen kurs og grupper, blant annet ei bønnegruppe. Før jeg visste ordet av ett var jeg med å bidra i prosjekter og sinnet mitt klarnet opp. Tristheten er borte og jeg har fått nytt liv og mening. Tro det eller ei, jeg har til og med døpt meg!

Sted for minnene

Bydelshuset, eller kall det gjerne kirken, rommer også minnehjørnet. Her henger bilder av Amparos lille småbruk. Her henger bilder av de to guttene til Amparo. Her har Amparo fått hjelp til å fortelle og skrive ned sin historie.

– Jeg vant! Jeg overvant! Nå er jeg til og med student og snart ferdig med 5.klasse. Denne siste perioden har vært god. Jeg har fått tilbake roen. Jeg er våken og fornøyd. På tross av at helsa ikke er den samme som før, så er jeg en fornøyd dame nå. Jeg er en modig kvinne. En ståpå-kvinne. Jeg vil ikke forbli et offer, nei, det er for lengst overvunnet, forteller Amparo.

Tekst: Sergio Alejandro Madrid Pajohoy, Øyvind Slåtta & Rachel Olsen
Foto: Bairo Martínez

Fakta

Etter Syria, er Colombia det landet i verden med flest internflyktninger. Rundt 5,9 millioner colombianere er drevet på flukt i eget land (Flyktningregnskapet 2019).

Hvorfor flykter de? Årsakene til at man drives på flukt er komplekse, men særlig skyldes det geriljavirksomhet, narkotikahandel, trusler og kriminalitet. De fleste drar til storbyene, der de slår seg til i utkanten av byen i ulovlige bosetninger.

Hvor er Granizal? Millionbyen Medellín ligger i en dal, og langt oppover en av de bratte åssidene er Granizal, der rundt 25 000 internflyktninger bor. Området finnes ikke på kartene til kommuneadministrasjonen, og menneskene her ignoreres og det er vanskelig å få tilgang til rettigheter og tjenester.

Digni trekker fra utgangen av 2020 støtten til arbeid i Colombia. Misjonskirken Norge vil fortsatt være til stede, og har som mål å støtte arbeidet i bydelshuset i Granizal, med 250 000 kroner i 2021.

Mange eldre i Granizal har opplevd at deres trygge og fredfulle liv ande steder i landet, omgitt av venner og familie, ble revet bort fra dem. De bærer et enormt tap og mange trenger hjelp til å få tilbake livsmotet.